گزارش شبکه امریکایی درباره تجاوز جنسی در زندان های ایران چرا معتبر نیست ؟

سی ان ان در خدمت پروژه امریکا علیه ایران

دوشنبه ۲۱ نوامبر(۳۰ آبان)، شبکه خبری سی‌ان‌ان امریکا در خبری که آن را گزارش تحقیقی نامید، مدعی شد «نیروهای امنیتی ایران از تجاوز جنسی برای سرکوب اعتراض‌ها استفاده می‌کنند.» اما محتوای این گزارش چیست؟ چه استناداتی دارد و آیا این رسانه توانسته شواهد و دلایل کافی برای اثبات مدعای خود ارائه کند؟

■ **سی‌ان‌ان چه می‌گوید؟**

شبکه سی‌ان‌ان در این گزارش مدعی آزار جنسی و تجاوز به معترضان بازداشت شده در حوادث اخیر، در زندان‌های ایران شده و می‌گوید با توجه به ممنوع بودن فعالیت شبکه‌اش در ایران، گروهی از خبرنگاران و گزارشگرانش از اقلیم کردستان عراق این گزارش را تهیه کرده‌اند.

مشخص‌ترین شاهد این گزارش که سی‌ان‌ان از او با نام مستعار «هانا» یاد کرده، یک دختر کرد ۲۰ ساله است که می‌گوید در جریان اعتراض‌ها بازداشت شده و به بازداشتگاهی در ارومیه منتقل می‌شود. او از دستگیری همزمان ده‌ها دختر و پسر دیگر با خود خبر داده و مدعی می‌شود مأموران در هنگام بازجویی، دخترها را مورد آزار جنسی قرار می‌داده‌اند و بعضی از این دخترها بعداً به زندان‌های شهرهای دیگر منتقل شده‌اند.

سی‌ان‌ان می‌گوید محل بازداشت هانا با توجه به داده‌هایی که او و چند نفر دیگر از شاهدان در اختیار این رسانه قرار داده‌اند، تشابهات بسیاری را بین ادعاهای این افراد تأیید می‌کند و به احتمال زیاد این بازداشتگاه در محله اسلام‌آباد ارومیه قرار دارد و براساس گفته‌های آنها، یک نقشه از محل استقرار بازداشتگاه‌ها نیز ارائه کرده است.

سی‌ان‌ان همچنین با استناد به تصاویری که در هفته‌های اخیر از شیوه برخورد مأموران امنیتی با مردم معترض در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده، می‌گوید مستندات زیادی در مورد آزار جنسی از سوی مأموران جمهوری‌اسلامی جمع‌آوری کرده است. این شبکه می‌گوید برای رسیدن به این نتیجه، حساب‌های کاربری بسیاری را در داخل و خارج ایران چک کرده و از دروغ نبودن آنها اطمینان حاصل کرده است.

مشخص‌ترین موردی که در این گزارش به آن اشاره شده، «آرمیتا عباسی» دختر ۲۰ ساله کرجی است که ادعاهایی درباره تعرض به او در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده بود و سی‌ان‌ان نیز به تکرار همان ادعاها پرداخته و برای اثبات آن گفته: مکالمه‌ای بین پزشکان بیمارستان امام علی(ع) کرج که به اینستاگرام درز کرد، نشان داد آنها با دیدن بدن لرزان آرمیتا و کله تراشیده شده او متقاعد شده‌اند نیروهای امنیتی وی را نه تنها تحت شکنجه که مورد خشونت جنسی قرار داده‌اند. سی‌ان‌ان مدعی شده یکی از اعضای کادر درمان این بیمارستان صحت این خبر را در گفت‌وگو با این شبکه تأیید کرده، اما افزوده نتوانسته با او یا اعضای خانواده‌اش تماس بگیرد.

سی‌ان‌ان در بخش دیگری از این گزارش، به نقل از کسانی که شاهدان عینی خوانده، نوشته، در مواردی مأموران برای باج‌خواهی و بسته نگه‌داشتن دهان قربانیان و احتمالاً منصرف‌کردن آنها از ادامه اعتراض، از صحنه آزار جنسی فیلم تهیه کرده‌اند، اما مستندی برای آن ارائه نداده است.

این رسانه امریکایی با اعلام اینکه مقام‌های جمهوری اسلامی تا کنون به درخواست‌های مکرر برای توضیح در این زمینه پاسخ نداده‌اند، می‌افزاید: بیشتر خشونت‌ها و آزارها در مناطق کردنشین ثبت‌شده و تعداد افرادی که حاضر می‌شوند جلوی دوربین از این موضوع حرف بزنند، با توجه به «تابو» بودن این موضوع، بسیار کمتر از تعداد واقعی قربانیان است.

■ **جمع‌بندی ادعاها**

در مجموع، ادعاهای اصلی که در این گزارش مطرح شده را می‌توان در قالب موارد زیر آورد؛

- یک دختر کرد ۲۰ ساله با نام مستعار هانا که در جریان اعتراض‌ها بازداشت شده و به بازداشتگاهی در ارومیه منتقل شده، مورد تعرض جنسی قرار گرفته است.

- مأموران در هنگام بازجویی، دختران دیگری را مورد آزار جنسی قرار می‌داده‌اند.

- سی‌ان‌ان می‌گوید مستندات زیادی در مورد آزار جنسی از سوی مأموران جمهوری‌اسلامی جمع‌آوری کرده است.

- آرمیتا عباسی مورد خشونت، جنسی مأموران قرار گرفته است.

- در مواردی، مأموران برای باج‌خواهی و منصرف‌کردن معترضان از اعتراض، از صحنه آزار جنسی فیلم تهیه کرده‌اند.

اما پرسش اینجاست که سی‌ان‌ان برای این موارد، مستندات قابل قبولی ارائه کرده است؟

■ **تجاوز به دختر کرد در بازداشتگاه ارومیه؟!**

تنها فردی که آن هم بدون تصویر و هویت واقعی در گزارش سی‌ان‌ان حضور دارد، دختری است با نام مستعار «هانا». سی‌ان‌ان می‌گوید: «روزی که با او صحبت می‌کنیم، روسری سفیدی دور گردنش پیچیده است. او می‌گوید این یک علامت بنفش است که در آن یک افسر امنیتی خودش را به زور به او زده و با خشونت او را بوسید.»

در این گزارش، علاوه بر عدم اعلام هویت و تصویر هانا (طبعاً به‌دلیل موضوع تعرض جنسی) حتی جای این علامت بنفش نیز نشان داده نمی‌شود. حتی با اینکه گفته شده این دختر از ایران فرار کرده و در کردستان عراق حضور دارد، دست‌کم یک گواهی معاینه پزشکی هم ارائه نداده است.

در گزارش سی‌ان‌ان آمده که چون بانوان هم‌سلولی هانا به او گفته‌اند در پاسگاه مورد تجاوز قرار گرفته‌اند، وقتی بازجوی هانا برگشت، در عرض چند دقیقه، پدرش آمد تا او را نجات دهد. او معتقد است که او را از بدترین وضعیت نجات داد.

چنین روایتی کمی عجیب به نظر می‌رسد که پدر یک زندانی بتواند براحتی یک بازداشتی را نجات دهد. همچنین اگر کسی قدرت دارد به زنی در بازداشتگاه تعرض کند، قاعدتاً این قدرت را هم دارد که تا رفع آثار چنین عملی بر بدن سوژه‌اش، او را در بازداشت نگه دارد.

■ **آزار جنسی دختران دیگر؟!**

به نوشته سی‌ان‌ان، هانا در بخشی از مصاحبه خود گفته: «دخترانی بودند که مورد تجاوز جنسی قرار گرفتند و سپس به شهرهای دیگر منتقل شدند. آنها از صحبت کردن در مورد این چیزها می‌ترسند.» این نقل قول قابل پیگیری است اما به تنهایی چیزی را اثبات نمی‌کند.

از سوی دیگر در این گزارش برای اثبات موضوع، به نقل از گروه‌های مدافع حقوق کرد اعلام شده آنها «شواهد مستندی از بازداشتگاه‌های مخفی در پایگاه‌های نظامی ارائه کرده‌اند.» سی‌ان‌ان هم براساس اظهارات دختر کرد، نقشه‌ای از موقعیت بازداشتگاه کشیده و آن را به موشن‌گرافی تبدیل کرده است.

اگر این موقعیت‌یابی درست باشد، حداکثر می‌تواند بازداشتگاه‌های غیررسمی را نشان دهد، البته وجود بازداشتگاه‌های غیررسمی می‌تواند بستر اقدامات غیرقانونی باشد، اما فقط با اشاره به آنها نمی‌توان تجاوز به دختران را اثبات کرد.

■ **جمع‌آوری مستندات آزار جنسی از سوی مأموران!**

در بخش دیگری سی‌ان‌ان می‌گوید مستندات زیادی در مورد آزار جنسی از سوی مأموران جمهوری اسلامی جمع‌آوری کرده است اما غیر از یکی دو فیلم از شیوه برخورد مأموران یگان ویژه با زنان معترض در خیابان که پیش از این در فضای مجازی منتشر شده بود، مستندات تازه‌ای برای مخاطبان خود ارائه نکرده است.

■ **خشونت جنسی مأموران با آرمیتا عباسی؟!**

ادعای تعرض به یک دختر جوان کرجی به نام آرمیتا عباسی، پیش از شبکه سی‌ان‌ان در رسانه‌های فارسی‌زبان و توئیتر نیز مطرح شده بود. سی‌ان‌ان برای اثبات آن ادعا گفته: مکالمه‌ای بین پزشکان بیمارستان امام علی کرج که به اینستاگرام درز کرد، بیانگر آن بود که آنها با دیدن بدن لرزان آرمیتا و کله تراشیده شده او، متقاعد شده‌اند نیروهای امنیتی وی را نه تنها تحت شکنجه که مورد خشونت جنسی قرار داده‌اند!

سی‌ان‌ان مدعی شده یکی از اعضای کادر درمان بیمارستان، صحت این خبر را در گفت‌وگو با این شبکه تأیید کرده اما افزوده نتوانسته با او یا اعضای خانواده‌اش تماس بگیرد. این شبکه همچنین نوشته می‌تواند تأیید کند که چهار تا پنج پزشک، این پیام‌ها را در رسانه‌های اجتماعی فاش کرده‌اند. همه آنها گفتند معتقدند آرمیتا در بازداشتگاه مورد تجاوز جنسی قرار گرفته است.

اما تنها مستندی که سی‌ان‌ان برای این بخش ارائه کرده، تصاویری ناقص از صفحه‌هایی است که مدعی‌اند حاوی چت کادر درمانی بیمارستان امام علی(ع) کرج در اینستاگرام هستند. طبیعی است انتشار مشخصات صاحبان این اکانت‌ها می‌تواند برایشان هزینه داشته باشد اما صرف ارائه تصویر چند جمله، چیزی را اثبات نمی‌کند.

از سوی دیگر، اینکه اعضای کادر درمان در بیمارستان امام علی(ع)، چت‌هایشان را برای سی‌ان‌ان فرستاده باشند، به‌سادگی امکان‌پذیر نیست، چون قاعدتاً تعداد کسانی که فرصت معاینه بیماری با چنان ویژگی‌هایی را دارند، به عدد انگشتان دو دست نمی‌رسد و از این رو ریسک انتشار چنین چت‌هایی بسیار بالاست.

اما نکته دیگر، بررسی محتوای چت‌های منتشرشده است. در گزارش سی‌ان‌ان این موارد به عنوان چت‌های اینستاگرام کادر درمانی که آرمیتا عباسی را در بیمارستان دیده‌اند، آمده است:

مریض خودمون بود، رفتم بالا سرش، موهاشو تراشیده بودن، سرش بسته بود، از ترس به خودش می‌لرزید

خلاصه که گندزدن و نمیدونن چجوری جمعش کنن

قلب منی که دیدمش و نمیتونستم فراریش بدم، داره دیوونه‌ام می‌کنه

قصد انتشار ترس و وحشت ندارم اما حقیقت و جنایتیه که داره اتفاق می‌افته و نمی‌شه ساکت موند!

حتی در صورت صحت این عبارات، از آنها نمی‌توان شهادت کادر درمان به تجاوز جنسی را نتیجه گرفت. منشأ این عبارات می‌تواند ناراحتی از دستگیری یک دختر جوان به دست مأموران و مثلاً زخمی شدن او باشد و از این عبارات نمی‌توان با قاطعیت موضوع تجاوز را اثبات کرد.

مسئولان قضایی پیش از این با ارائه فرمی گفته بودند خانم عباسی به دلیل «مشکلات گوارشی» تحت درمان قرار گرفته است و فرم پذیرش بیمارستان را هم منتشر کرده بودند.

سی‌ان‌ان اما نوشته: «پزشکان بیمارستان امام علی گفتند این ادعا با علائمی که عباسی نشان می‌دهد مطابقت ندارد. عباسی همچنین توسط یک متخصص زنان و یک روانپزشک تحت معالجه قرار گرفت که اظهارات پزشکان نیز با سخنان دولت مغایرت دارد. سی‌ان‌ان گزارش‌های فاش شده از جراحت‌های عباسی را به یک پزشک ایرانی در خارج از ایران ارائه کرده است که می‌گوید علائم آن‌گونه که شرح داده‌شده، نشان‌دهنده تجاوز جنسی وحشیانه».

با این حال سی‌ان‌ان برای اثبات ادعایش، هیچ مدرکی ارائه نمی‌دهد و حتی نام پزشک ایرانی خارج از کشور که خطری هم متوجه او نیست، در گزارش آن نیامده است.

سی‌ان‌ان در بخش دیگری از گزارش، نوشته نتوانسته با «آرمیتا عباسی یا اعضای خانواده‌اش تماس بگیرد.» طبعاً در چنین موردی، خانواده، منبع مهم و ارزشمندی است؛ با این حال نوعاً ارتباط با خانواده زندانیان راحت نیست و آنها نیز به دلیل ملاحظات خود، به راحتی درباره مسائل مربوط به فرد زندانی صحبت نمی‌کنند.

چندی پیش شبکه من‌وتو، تصویر استوری صفحه‌ای در اینستاگرام را منتشر و آن را به مادر آرمیتا عباسی منتسب کرد، با این متن در استوری: «۴۰ روز شد؛ هر روز سکوت کردم تا شاید اتفاق خوب بیفته، سکوت کردم که بهانه دست آقایان نباشه، سکوت کردم چون میدونستم بچه‌ام بی‌گناه و بی‌پناه و غریب تو شهر شماست، یزیدیان چله تمام شد... آتش به اختیار.»

حتی سی‌ان‌ان با قربانیان صحبت نکرده و منابعی که با آنها صحبت کرده‌اند، ادعاها را مطرح کرده‌اند. همچنین نه فقط برای این ادعاها با منبع دست‌دوم هیچ استنادی ارائه نشده، بلکه به راستی‌آزمایی تقاطعی هم اشاره نشده است. روزنامه جوان نیز بعد از انتشار گزارش سی‌ان‌ان به نقل از همین صفحه نوشت: «یه سری اخبار کذب از سی‌ان‌ان پخش شده که صددرصد ردش می‌کنم. چون شخصاً با آرمیتا صحبت کردم. دوستانی که نگران وضعیت جسمی آرمیتای من هستید، لطفاً به این اخبار زرد اهمیت ندید. آرمیتا خوبه، در زندان کرج هست. به‌طور متوسط روزانه هم برام زنگ می‌زنه. دلتنگی من و آرمیتا از جدایی و طولانی‌شدن فاصله ایجاد شده است و اینکه هنوز حکمش معلوم نیست.»

اگر انتساب این صفحه به مادر آرمیتا عباسی اثبات شود، منبع مهمی در رد گزارش سی‌ان‌ان درباره این دختر و موضوع تجاوز به اوست؛ با این حال با بررسی محتوای این صفحه، نمی‌توان از این انتساب مطمئن شد؛ بویژه که تصویر یا محتوایی از آرمیتا عباسی در این صفحه به چشم نمی‌خورد.

> **سی‌ان‌ان مدعی شده یکی از اعضای کادر درمان بیمارستان، صحت این خبر را در گفت‌وگو با این شبکه تأیید کرده اما افزوده نتوانسته با او یا اعضای خانواده‌اش تماس بگیرد. این شبکه همچنین نوشته می‌تواند تأیید کند که چهار تا پنج پزشک، این پیام‌ها را در رسانه‌های اجتماعی فاش کرده‌اند، اما تنها مستندی که سی‌ان‌ان برای این بخش ارائه کرده، تصاویری ناقص از صفحه‌هایی است که مدعی‌اند حاوی چت کادر درمانی بیمارستان امام علی(ع) کرج در اینستاگرام هستند؛ اما صرف ارائه تصویر چند جمله، چیزی را اثبات نمی‌کند**

■ **تهیه فیلم از صحنه آزار جنسی زندانیان توسط مأموران**

سی‌ان‌ان در این باره نوشته: «به گفته منابعی که با قربانیان صحبت کردند، در برخی از مواردی که سی‌ان‌ان فاش کرد، از تجاوز جنسی فیلمبرداری و برای باج‌گیری از معترضان و وادار کردنشان به سکوت استفاده شد.» با این وصف، حتی خود سی‌ان‌ان با قربانیان صحبت نکرده و منابعی که با آنها صحبت کرده‌اند، این ادعا را مطرح کرده و ضمناً نه فقط برای این ادعا با منبع دست‌دوم، هیچ استنادی ارائه نشده، بلکه به راستی‌آزمایی تقاطعی هم اشاره نشده است.

در این گونه موارد باید ادعاهای منابع کنارهم گذاشته شده و با هم تقاطع داده شوند تا مشخص شود چه میزان با هم انطباق دارد و تناقض‌های احتمالی می‌تواند اعتبار منابع را کاهش دهد.

■ **اطلاع‌رسانی یا پروپاگاندا؟**

گزارش تحقیقی همانگونه که از نامش پیداست، محصول تحقیقات گسترده و جمع‌آوری اطلاعات معتبر و در نهایت جمع‌بندی و ارائه آنهاست. البته یک رسانه می‌تواند داده‌ها را با بسته‌بندی مرتب و جذابی به مخاطب ارائه کند اما شیوه ارائه این گزارش در سی‌ان‌ان، بیش از اطلاع‌رسانی به پروپاگاندا شبیه شده است.

هنگام باز کردن صفحه سی‌ان‌ان، مخاطب با این هشدار روبه‌رو می‌شود که: «هشدار: این گزارش شامل جزئیات تجاوزات جنسی است.» در ادامه نیز زمینه سیاه و تصاویر محو چند دختر، فضاسازی لازم را انجام می‌دهد و از تکنیک‌های «اوسینت» در پیدا کردن مقرهای نظامی و انتظامی بهره می‌گیرد. ممکن است این رویکرد، با هدف پوشاندن برخی ضعف‌های اطلاعاتی و استنادی گزارش انجام شده باشد. این احتمال هم می‌رود که این گزارش درصدد است علاوه بر تحت تأثیر قراردادن افکار عمومی جهانی، دستمایه استفاده نهادهای حقوق‌بشری و بین‌المللی قرار گیرد؛ موضوعی که با تصویب قطعنامه شورای حقوق بشر سازمان ملل علیه جمهوری اسلامی، جدی‌تر آشکار شد.

■ **هزینه اعتبار سی‌ان‌ان به جای ارائه مستندات**

سی‌ان‌ان رسانه معتبر و تأثیرگذاری است؛ هم در شکل‌دهی افکار عمومی ملت‌ها و هم ارائه دستور کار برای برخی دولت‌ها؛ تصاویر دلخراش کودکان گرسنه سومالی، مقام‌های امریکایی را برای اعزام نیروها به این کشور تحت فشار قرار داد و سی‌ان‌ان با برجسته‌سازی خطر صدام حسین، افکار عمومی را برای جنگ اول خلیج‌فارس آماده کرد.

در همین راستا بحث سی‌ان‌ان ایفکت (CNN Effect - تأثیر سی‌ان‌ان) با توجه به تأثیرگذاری این شبکه در به جنگ‌کشاندن دولت امریکا و اقدامات این‌چنینی مورد توجه کارشناسان قرار گرفت، اما در جمع‌بندی این موارد به نظر می‌رسد سی‌ان‌ان در این گزارش، به جای آنکه خود را ملزم به ارائه مستندات بداند، ترجیح داده از اعتبارش هزینه کند و از مخاطب می‌خواهد به جای بررسی فکت و شواهد، به اعتبار و سابقه این شبکه اعتماد کنند. با این وصف به نظر می‌رسد ادعاهای این گزارش، مستندهای لازم و کافی برای اثبات خود ندارند.

یک روزنامه نگار با اشاره به این رویکرد سی‌ان‌ان معتقد است، رسانه‌های جریان اصلی در گزارش مسائل مربوط به جهان سوم به دنبال ارائه روایت‌های عجیب و غریب هستند، حال آنکه به طور مثال در گزارش «بوستن گلوب» از تجاوز سریالی در کلیسای کاتولیک، صدها شاهد در دوره‌های مختلف، گزارش‌های خبری متعدد، اعتراف، اسناد کلیسا، مدارک پزشکی و بسیاری شواهد دیگر استفاده می‌شود، اما به خاورمیانه که می‌رسد تصاویری نادقیق بر مبنای منابعی ارائه می‌شود که هویتشان مشخص نیست.

رسانه‌های جریان اصلی در گزارش مسائل مربوط به جهان سوم به دنبال ارائه روایت‌های عجیب و غریب هستند. ضعف استناد این گزارش، البته به معنای عدم تأثیرگذاری آن نیست؛ شبکه سی‌ان‌ان در گستره جهانی جایگاه، مخاطبان و نفوذ جدی خود را دارد که بسیاری محتوای گزارش آن را می‌پذیرند. جدا از جهت‌گیری خبرنگاران این رسانه امریکایی، به نظر می‌رسد تداوم موضوع‌های ابهام برانگیز در جامعه، زمینه شکل‌گیری این‌گونه روایت‌ها را هم در رسانه‌های داخلی و هم رسانه‌های بین‌المللی فراهم می‌کند؛ ضعفی که در دو ماه گذشته نیز با کم‌کاری برخی مقام‌ها و رسانه‌های رسمی در ارائه روایت‌های دقیق و متقن از رویدادها تشدیدشده و به فضای منفی علیه جمهوری اسلامی دامن‌زده و لازم است در این زمینه تجدیدنظر شود.

به عنوان نمونه، درباره فیلم برخورد پرحاشیه مأموران یگان ویژه با یک زن در میدان آرژانتین، بعد از دیده‌شدن گسترده آن، پلیس ۲۲ مهر، با صدور اطلاعیه‌ای، ضمن اعلام صدور دستور ویژه رسیدگی به این موضوع اعلام کرد: «پلیس ضمن اقدام در خصوص تأمین امنیت شهروندان، خود را مکلف به پاسخگویی می‌داند و رفتارهای خارج از ضوابط و مقررات را به هیچ وجه تأیید نمی‌کند و در صورت وقوع هرگونه تخلف، برابر قوانین و مقررات با متخلفان برخورد خواهد کرد.» با این حال اکنون با گذشت دو ماه از آن اطلاعیه، خبری درباره نتیجه بررسی پلیس اعلام نشده و حالا آن فیلم در گزارش سی‌ان‌ان نیز مورد استفاده و استناد قرار گرفته است.

گزارش سی‌ان‌ان گرچه استنادهای لازم برای اثبات ادعاهای موجود در آن را ندارد اما دستگاه قضایی و دیگر نهادهای نظارتی مستقل از این قوه و دستگاه‌های امنیتی باید مواردی بسیار کوچکتر از این ادعاها را نیز مورد بررسی و تحقیق قرار داده و با عوامل تخلف‌های احتمالی برخورد کنند.

تصویری از گزارش شبکه سی ان ان با ادعای نخ‌نمای تجاوز جنسی به بازداشت شدگان در ایران

